

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Доцент доктор Д Е Я Н Е В Г Е Н И Е В П А В Л О В

Преподавател по „Оперно пеене с диригент“ в катедра
„Музикално – сценично изкуство“ към Вокален Факултет

ЗА

Дисертационният труд на ВЕСЕЛИН ЕМИЛОВ МИХАЙЛОВ

„Художествено – творчески постижения и репертоар на Бургаска опера в периода 1955 – 1999 година, в контекста на музикално-историческото развитие на града“

За придобиване на образователната и научна степен
„Доктор“ към катедра „Класическо пеене“ Вокален Факултет

Веселин Емилов Михайлов е роден през 1985г в град Бургас. Завършва магистърска програма по класическо пеене под ръководството на професор Мария Белчева в НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Солист е на Софийска опера от 2011 г. Гастролирал е в Япония, Русия, Австрия, Украйна, Унгария и други. Има студийни записи в Българското Национално Радио. Стипендиант е на Фондация Борис Христов“, „Фондация „Райна Кабаиванска“.

Дисертационният труд се състои от Увод , Три големи глави с подточки и Заключение, Приложения, Библиография, Публикации по темата на дисертацията, Пояснителни бележки.

В увода Веселин Михайлов представя културното развитие на оперното дело в град Бургас, която започва преди повече от сто години. Предоставя списък с именити творци, които са допринесли за развитието на културата и изкуството в града, като

в изброените личности влизат оперни певци, пианисти, композитори, артисти, художници, поети – писатели, диригенти. Настоящият труд е първият опит да се направи едно цялостно описание на Бургаска опера в периода 1955-1999 респективно и на музикално-историческия живот на Бургас.

Методологията на дисертационния труд е, че той е замислен като ретроспективен анализ – исторически, музикалнодраматургически, вокално-интерпретаторски. Материалът е събиран от различни източници и е проверяван, сверяван, за да не се допускат грешки за събитията и дейностите в града.

Основна цел на дисертационния труд е да се определи мястото, ролята и значението на Бургаска опера, като музикален институт с принос е културния живот не само на град Бургас, но и в България. За да разкрие особеностите при създаването на оперната трупа в Бургас, която прераства в самодейна, за да стигне до нейното одържавяване и развитие до 1999 г. Веселин Михайлов е поставил точки, всяка от която е ангажирана да разкрие фактите, историческите събития, личностите, които са били ангажирани и репертоара, който се е изпълнявал.

Принципите на организиране на материала следват структурна схема, в която констатациите и изводите са подкрепени със справки за определените представления с всички подробности, като артистичен състав, режисьори, сценографи, хореографи, хормайстори и дати на всички тези спектакли, както и място на провеждането.

В Голяма глава I – „Културно – историческо минало на Бургас до 1955“, има осем подточки, като точка №3 е разделена на 4 малки дяла.

В първата се разглежда изключително подробно и обяснително „Историческите предпоставки и факти от културното минало на Бургас“, като кандидат – докторанта, обяснява трудностите, през които е преминал, за да може да систематизира всички факти. Историческите факти са много интересни и разказват периодите, през които е преминал града, за да се установи името Бургас и да достигне мащабите, които е в момента.

Във втората точка се разглежда „Музикалният и концертният живот в Бургас“ от 1890 г, когато се построява павилионът „Батенберг“, който става център на сценични изкуства и всякакви пътуващи трупи, артисти и театрални състави изнасят своите представления. През 1901г пристига пътуващата трупа на Киркор Агопян и представя програма с различни сценки, танци, оперни и оперетни срии и дуети и с това се слага началото на музикално-драматичните представления. Първото цялостно оперно представление се изнася лятото на 1902 година от италианската оперна трупа на Олиндо Гавоти. През 1906 г. през октомври пристига отново трупата на Агопян и представя операта „Аида“ от Дж. Верди. След това са изнесени всички факти, за концертите и оперните представления, които са се състояли до 1938г.

Трета точка - № 1 е посветена на създаването и историята на музикалното дружество „Родни Звуци“ (1910 – 1947). Фактите показват: как е узаконено дружеството, кои са създателите му, председател, регент на хора и др. Кои са диригентите работили с хора. През 1914г. се включва новосформиран оркестър и работят заедно изнасяйки различни концертни програми. До края на дружеството през 1947, когато прераства в Държавен симфоничен оркестър – Бургас с диригент Димитър Караджов.

№2 – Музикално дружество „Вагнер“ (1920-1922) – основано от бургаския културен елит с по-високи цели и музикални претенции. На първият концерт на дружеството е изпълнен хор от операта „Танхойзер“ на Р. Вагнер. Поставя се и оперетата „Феята

на карнавала“ от Имре Калман с диригент Роман Спатарев и режисьор Ангел Сладкаров.1922г. дружеството прекратява дейността си.

№3 е отделен за Бургаски народен хор (1925 – 1953), който се създава от ентузиастични ,любители на хоровата песен.С първият си концерт на 6 декември 1925г. Народния хор определя репертоарната си политика: в първата част изпълняват песни от български композитори ,а във втората хорове от музикално-сценични произведения.Първата постановка с участието на „Народен хор“ в „Ветрената мелница“ оперета от Мишо Тодоров.Изброени са всички участвали в начинанието.Следват „Гергана“ от Маестро Георги Атанасов, операта „Запустялата воденица“ отново от Маестро Атанасов.

№4 „Македонското дружество“ (1928 година) женско културно-просветно дружество. Отделно от културната си дейност,реализират оперния спектакъл „Цвета“ от Маестро Атанасов.

Подточка № 4 „Личности изиграли важна роля за музикалното развитие в града“ – изброяват се всички личности,които са оставили трайна следа в културния живот през този период.

В точка номер 5 е естественото продължение на изброяване имената, техните длъжности и техния принос за изграждането и просперитета на музикалния живот в град Бургас.

За „духовите оркестри и капелмайстори“ е отделена шеста точка, разказвайки историята на създаването им и изброяване на личностите,които са били ангажирани с тази просветна за онези години дейност.Първият военен оркестър – 1892г – с капелмайстор Ян Цернер от Чехословакия.1897 г. е назначен първият българин капелмайстор в Бургас – Георги Шагунов.Ролята на военния духов оркестър е важна и до днес с

участията му на общоградски тържества и с концертите, които изнасят редовно е Морската градина.

№7 – „Създаването на държавен симфоничен оркестър и неговите изяви след 1944 година. През 1947 година по настояване на бургаската общественост и наличието на дълголетно музикално училище, навява решението, за образуване на Държавен Симфоничен Оркестър. Сформирането се поверява на група професионалисти и общественици под художественото ръководство на композитора Димитър Караджов. На 1 август същата година се основава Бургаски държавен симфоничен оркестър – първият в страната провинциален симфоничен оркестър. Подробно са описани концертните изяви на оркестъра, с изброен репертоар, диригенти и солисти.

II. Бургаска самодейна опера от 1955 до 1972 година

Историческите факти, които са представени в този раздел, са изключително подробни, с точни дати на събитията, с имената на участниците в основаването на операта, със съставите, които се обединяват в името на каузата. Прави впечатление прецизността в изброяване на данните, документите и личностите, което показва желанието на Веселин Михайлов, да бъде изчерпателен, точен и автентичен в представянето на историята, стъпка по стъпка до създаването на институцията Бургаска опера. Снимковият материал е наследство, което през годините ще напомня на гражданите на Бургас, ентузиазма, жертвоготовността и отдадеността на хората, които през този период творят и написват история. Режисьорът Светозар Донеv в интервюто си споделя, за атмосферата, в която е разботил, за значимостта на културното събитие, като такова и за ангажираността на кмета на града. През 1957г. тържествено е открит новият театър, който в последствие става постоянен дом на Самодейната опера. Периода (1960 –

1972) поставят се „Тайният брак“ Чимароза, „Царицата на чардаша“ – Калман, „Луд гидия“ – П.Хаджиев и още много значими заглавия. Операта на Дж.Верди „Трубадур“ ,заедно с операта „Севилският бръснар“ от Росини са изпитание за нивото на всеки оперен театър.Включването им в репертоарната програма на оперната трупа е означавало,че вече е постигнато стабилно музикантско ниво и че солистичният състав е с равностойни технически и артистични качества. Постановачният екип и за двете постановки се е състоял,от личности извоювали името си като професионалисти – диригент – Иван Вульпе, режисьор – Емил Бошнаков ,Художник – Асен Попов,хормайстор – Стоян Кралев. Премиерата се е състояла на 29 януари 1963 г.

С много голяма точност: с дати, с имената на всички директори заемали поста в този период, с имената на всички изпълнители, на постановъчните екипи, чуждестранните изпълнители,които са гостували, изброени са всички постановки,които са се играли в този период и това е подкрепено със снимков материал и всичко това завършва сякаш „овенчано“ със снимка на разпореждането на Министерски съвет за „обособяването на полупрофесионалната опера в град Бургас в Държавна Опера към Комитета за изкуство и култура“ 02 март 1972година.

III. “Държавна опера Бургас от 1972 – 1999 година“. Тук се проследява трудния път, през който е преминала операта ,за да достигне статута на Държавна Опера и да има щатни артисти-солисти,хонорувани хористи и танцьори, щатни технически и административни служби,щатни диригенти, режисьори и художници на хонорар.Поставят се 26 оперни заглавия,1 балет,8 оперети и 1 мюзикъл. Обърнато е внимание и на базата,в която са се помещавали спектаклите и са се провеждали репетициите.От 1975 г. спектаклите са се изнасяли в Дома на Нефтохимика и втора сцена е била Профсъюзният дом. Написана е историята,за разрастването на оперният състав и всички служби

в театъра и как и кои личности са постигнали това решение. От 1ви януари 1972г. е определен щат от 100 бройки, а от 1973 щата се увеличава с 150 бройки т.е. през 1973г. операта е имала на щат 250 души.Изброени са ръководителите през този период.

Ръководството на главна дирекция „Българска музика“ е с голям принос към създаването на елементарни условия за работа на художествено-творческия състав и на техническия персонал.Показана е подробен опис на исканите и необходими суми,за нормалната работа на един оперен театър. Следва описание на спектаклите със съставите,диригентите,режисьорите,художниците – всичко подкрепено с интересни и разнообразни снимки.

В „Юбилейна година – равностметка от изминалите години“ се обобщава,всичко казано до тук и се проследява през годините как се е променяло. А през 1983г най-накрая Бургаска опера получава собствена сграда и собствен дом.Първият спектакъл в новата сграда е на 03 май 1983 г. „Отело“ от Дж. Верди и е изнесен в голямата зала – с диригент Иван Маринов, режисьор – Борислав Дионисиев и солисти: Мартин Илиев,Валери Попова,Симеон Марков и хора и оркестъра на Бургаска Опера.

Във „Върхови години на Бургаска Опера са описани всички спектакли с дати,години,артистичен състав,постановъчен екип и много интересни интервюта на артисти били част от „магията на спектакъла“.Периода завършва през 1999 година,когато става обединяването на Опера с Филхармония – Бургас и придобиват името Оперно-Филхармонично Дружество.

В точка №7 е обърнато специално внимание на балета след одържавяването на Операта. Основите са били поставени от Люба Колчакова – изключителен професионалист.Наследява я Димо Врубел. Първата самостоятелна изява на балета е на 28 март 1975г. с балетен концерт съставен от класически

миниатюри. В последствие операта надвива самодейността и натрупва репертоар и започва да играе балети, като: „Шехерезада“ от Римски-Корсаков, „Рапсодия в синьо“ от Дж. Гершуин и други. Успехът не закъснява и балета започва да бъде ценен като професионален състав. Изброени са всички балетни постановки с имената на хората, които са ги направили възможни.

Заключението е обобщение на целият труд, като Веселин Михайлов е опитал да запази неповторимостта, автентичността и обективността при представянето на всички факти, интервюта и документи, които представя.

С респект към невероятно интересният и подробният труд на Веселин Михайлов, бих искал да подчертая, че приносният му характер е изключителен – така събрана и подредена историята на Бургаска Опера от самото начало на възникването на идеята за нея и до 1999 година, когато тя заема сериозно професионално място сред оперните театри в България, ще остане за идните поколения, които ще имат информация за всичко, което се е случило в този период.

С уважение към приноса и усилията за написването на този труд, аз препоръчвам да бъде присъдена степената „Доктор“ на Веселин Емилов Михайлов.

26.08.2020г.

Доцент доктор ДЕЯН ПАВЛОВ

